

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọmbà Àádọ́ta-lélógún Mèje

Síṣí Àwọn Àṣírí Àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí Ìfihàn: Ìrìnàjò Kan Nípasẹ̀ Àwọn Àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ Àkókò Ìkẹyìn

Jeff Pippenger

2024-01-21

Gbogbo àwọn wòlì sòrò nípa òpin ayé, gbogbo àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ sì pàdé, wọn sì parí nínú ìwé Ìfihàn. Nínú ìwé Ìfihàn, a tún gbé ilà kan nàà sókè gégé bí ó ti rí nínú ìwé Dániẹ̀lì, nítorí pé ìwé kan nàà ni wọn jé. Gbogbo àwọn ilà àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ wònyí ni a ti kọ sílẹ̀ ní idúròṣinṣin nínú àwọn àpilẹ̀kọ tí ó ǵáájú. Nínú ìwé Ìfihàn, a jẹ́ kí a mọ̀ pé diẹ̀ kí àkókò idánwò tó parí, àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ kan wà tí a ti dì mọ̀ tí a sì tú sílẹ̀. Àwọn àpilẹ̀kọ̀ wònyí ti n gbé àwọn èròjà àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí ó ní ibáṣepọ̀ pèlú ọ̀rọ̀ nínú ìwé Ìfihàn kalẹ̀, èyí tí a n tú sílẹ̀ báyii. Ọ̀rọ̀ nàà kí í ẹ̀ ṣe òtítọ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ kan ṣoṣo, gbogbo èròjà ọ̀rọ̀ nàà tí a n tú sílẹ̀ sì wà lábẹ̀ ẹ̀ka Ìfihàn Jèsù Kristi.

A tú ifẹ̀hìntì sílẹ̀ lésẹ̀kẹ̀sẹ̀ kí àkókò àánú tó parí, nígbà tí “àkókò ti súnmọ̀.” Àwọn ìwé Dániẹ̀lì àti Ìfihàn, pèlú àlàyé láti inú àwọn ikòwé Èmí Àṣọ̀tẹ̀lẹ̀, ẹ̀ pátò gidigidi nípa ilà tí ó ní í ẹ̀ pèlú yíyọ̀ idimọ̀lẹ̀ kúrò lórí iránṣẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ kan. Kinniún ẹ̀yà Júdà ni ó n mú yíyọ̀ idimọ̀lẹ̀ nàà ẹ̀, àti nígbà tí ó bá ẹ̀ bẹ̀, ó n lo ọ̀nà itòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ kan fún fifi iránṣẹ̀ nàà hàn. Ó gba iránṣẹ̀ nàà lówọ̀ Baba, ẹ̀ni tí a Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ gégé bí ẹ̀ni tí ó di Bíbẹ̀lì mú bí a ti fi èdidi mèje dì í. Kinniún ẹ̀yà Júdà, ẹ̀ni tí ó tún jẹ̀ gbòngbò Dáfidi àti Ọ̀dọ̀-àgùntàn tí a pa, gba ìwé nàà lówọ̀ Baba ó sì yọ̀ àwọn èdidi nàà kúrò.

Léyìn nàà, Jèsù fi iránṣẹ̀ nàà fún Gébériẹ̀lì, ẹ̀ni tí pèlú àwọn àngẹ̀lì m̀íràn n gbé iránṣẹ̀ nàà lọ sí ọ̀dọ̀ wòlì kan, ẹ̀ni tí ó kọ̀ iránṣẹ̀ nàà sílẹ̀, tí ó sì rán án sí àwọn ijọ. Nígbà tí àkókò láti tú idi tí a fi dì iránṣẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ nàà bá sún mólẹ̀, iṣipayá iránṣẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ nàà mú ilà idánwò onípẹ̀ m̀eta jáde, èyí tí n dán àwọn tí wọn wà nínú àwọn ijọ wò, àwọn tí wọn jẹ̀ olùgbọ̀ tí a dojú kọ̀ nínú ohun tí wòlì nàà kọ; àti pé gégé bí idáhùn ẹ̀ni kọ̀ọ̀kan lára àwọn ọ̀mọ̀ ijọ̀ wònyí ẹ̀ rí, wọn pinnu bóyá àwọn wà nínú ọ̀kan lára àwọn ẹ̀ka mèji. Àwọn tí wọn bá gba ikúnrẹ̀rẹ̀ ìmọ̀ tí iránṣẹ̀ tí a ti tú idi rẹ̀ mú wá ni a mọ̀ sí “ọ̀lọ̀gbọ̀n,” Ẹ̀sùgbọ̀n àwọn tí kò bá gba á ni Dániẹ̀lì fi mọ̀ sí “ẹ̀lẹ̀sẹ̀,” Matteu sì fi mọ̀ wọn sí “àwọn aṣiwèrè”.

Gbogbo àwọn kókó wònyí tí wọn ní ibáṣepọ̀ pèlú síṣí àṣírí àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ ìkẹyìn ni a sòrò wọn, tí a sì tenumọ̀ lé wọn, nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀sàn-án tí Ìfihàn orí ketadínlógún, nítorí ó n tọ̀ka sí apá kan nínú Ìfihàn Jèsù Kristi tí yòò dán àwọn ẹ̀ka olùjọ̀sìn mèjèjèjì wò. Ó ẹ̀ bẹ̀ nípa fifi hàn pé àwọn “ọ̀lọ̀gbọ̀n” ni yòò lóye iránṣẹ̀ tí ó tẹ̀ lé àmì ikilọ̀ tí ẹ̀sẹ̀ nàà.

Èyí sì ni ọ̀kàn tí ó ní ọ̀gbọ̀n. Àwọn orí mèje nàà ni òkè mèje, lórí èyí tí obìnrin nàà jòkòó.

Àwọn ọ̀ba mèje sì wà: m̀arùn-ún tí Ẹ̀subú, ọ̀kan sì wà, èkejì kò t̀tì dé; nígbà tí ó bá sì dé, ó gbodò dúró fún igbà diẹ̀. Èranko nàà tí ó ti wà tẹ̀lẹ̀, tí kò sì sí nísinsin yìí, àní ọ̀un nàà ni ẹ̀lẹ̀kẹ̀jọ̀, ó sì jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn mèje, ó sì n lọ̀ sí iparun. Ìfihàn 17:9–11.

“Èmí tí ó ní ọ̀gbọ̀n,” ni ẹ̀mí àwọn “ọ̀lọ̀gbọ̀n.” Àwọn “ọ̀lọ̀gbọ̀n” lóye ibísí ìmọ̀, àti ibísí ìmọ̀ tí a Ẹ̀fihàn lésẹ̀kẹ̀sẹ̀ léyìn àmì àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ nàà, èyí tí ó n dá òtítọ̀ kan mọ̀ tí àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n yòò lóye tí àwọn èniyàn búburú yòò sì kọ̀, ni òtítọ̀ tí ó ní í ẹ̀ pèlú àwọn ijọ̀ba inú àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì tí a gbé kalẹ̀ nínú

àwọn ẹsẹ tí ó tẹ̀lẹ̀. Àwọn ẹsẹ̀ wònyí sojú fún àpẹ̀júwe ikeyin ti àwọn ijoba inú àsoṭelẹ̀ Bíbélì, àti ohun tí a tú sílẹ̀ ní àwọn ojó ikeyin ni pé àwọn ijoba méjọ wònyí ni a tún ti sàfihàn nínú àpẹ̀júwe àkókò ti àwọn ijoba inú àsoṭelẹ̀ Bíbélì nínú Danieli orí kejì.

Ìfihàn òtító nàà n gbé iwòye àlà tí ó nípa àwọn ijoba inú àsoṭelẹ̀ Bíbélì ga, èyí tí ó jẹ̀ òkan nínú àwọn iyebiye Miller, sùgbón ó tàn ní igbà mewaá sí, nítorí pé ó ní òtító púpọ̀ sí ju bí àwọn Millerite ti lóye lọ láti inú ipò àlà wọn nínú itàn, ó sì dúró fún idánwò gégé bí a ti sàpepepe rẹ̀ nípasẹ̀ nóm̀bà “mewaá,” àti nípasẹ̀ àmì ikilò ti ikilò ibèrè pé “níhìn-ín ni ogbón inú tí ó ní ogbón wà,” tí a tùmò ní ti àsoṭelẹ̀ gégé bíi pé, òtító tí ǹ bọ̀ yìi yòò dán àwọn ijo tí a rànṣe nàà tí a sí èdidi rẹ̀ sí wọn wò diẹ̀ kí àkókò oore-òfẹ̀ tó parí.

Nínú Ìfihàn orí ketàdínlógún, a gbé Jòhánù lọ sínú aginjù òdún egbèrún kan, oḡòrùn-ún méjì àti oḡòta ti òkùnkùn ijoba pòpò. A fi í sí ní òpin pátápátá àkókò nàà ní òdún 1798, èyí tí ó jẹ̀ itàn kan nàà gégé bí a ti fi í sí nínú Ìfihàn orí ketàlálá.

Mo sì dúró lóri iyanrìn òkun, mo sì rí ẹranko kan tí ǹ gòkè láti inú òkun wá, tí ó ní orí méje àti iwo mewaá; lóri àwọn iwo rẹ̀ sì ni adé mewaá wà, lóri àwọn orí rẹ̀ sì ni orúko ọ̀rò-òdìsí Ọ̀lórùn wà. Ìfihàn 13:1.

“Iyanrìn òkun” dúró fún òdún 1798, nítorí pé ó sàpepepe ibi iwòye itàn níbi tí a ti fi ipò itàn hàn Jòhánù nípa ijoba pòpò (ẹranko òkun) gégé bí ohun tí ó ti sele tẹ̀lẹ̀, àti nípa Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà (ẹranko ilẹ̀) tí ǹ dide, tí yòò sì parí nípa síso bí dragoni nígbà òfin Ojọ̀-Àikú tí ǹ bọ̀ láipé. Lẹyin nàà, ẹranko ilẹ̀ nàà ǹ fi agbára mú ayé láti gba “àwòrán ẹranko” nàà, èyí tí yòò sọ̀rò, tí yòò sì mú ilànà Ojọ̀-Àikú sísẹ̀ lóri gbogbo ayé.

“Ní àkókò tí a gba agbára ijo Pápá lówó rẹ̀, tí a sì fi ipá mú un dájọ̀ inúnibini dúró, Jòhánù rí agbára tuntun kan tí ǹ dide láti tún ohùn dirágoni nàà so, kí ó sì tẹ̀sìwájú nínú isẹ̀ ikà àti ọ̀rò-òdì sí Ọ̀lórùn kan nàà. Agbára yìi, èyí tí í se èyí ikeyin tí yòò jagun sí ijo àti òfin Ọ̀lórùn, ni a sàpepepe rẹ̀ pẹ̀lú ẹranko kan tí ó ní iwo bí ti omo-àguntàn. Àwọn ẹranko tí ó sáájú rẹ̀ ti inú òkun ni wón ti jáde; sùgbón èyí jáde láti inú ilẹ̀, èyí tí ó ǹ sàfihàn idide àlàáfíà ti orilẹ̀-èdè tí ó dúró fún—Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà.” Signs of the Times, February 8, 1910.

A mú Jòhánù lọ sí ipò iwòye kan nàà nínú itàn láti gba ifihàn ikeyin ti àwọn ijoba àsoṭelẹ̀ Bíbélì nínú orí ketàlálá-dín-lògbòn. Nígbà tí ó dúró ní ipò iwòye yẹn ni a ti fi àwọn ijoba nàà hàn án. Ní ibèrè, a jẹ̀ kó mọ̀ pé ẹranko nàà ǹ sàkóso ijo àti ipínlẹ̀ pẹ̀lú, nítorí pé obinrin nàà jókòó lóri kí í se orí méje nikan, sùgbón lóri òkè méje pẹ̀lú. Ìjókòó àgbèrè nílá nàà ǹ fi hàn pé òun ni ẹni tí ó gun ẹranko nàà, àti ẹni tí ó gun ẹranko nàà ni ẹni tí ó ǹ sàkóso ẹranko nàà.

Obinrin tí iwọ̀ sì rí yẹn ni ilú nílá nàà, tí ó ǹ jẹ̀ ọ̀ba lóri àwọn ọ̀ba ayé. Ìsípáyá 17:18.

Ọ̀rò nàà “jẹ̀ ọ̀ba” tùmò sí láti dì mú àti láti sàkóso lóri. Èlẹ̀sin máa ǹ sàkóso lóri ẹranko nàà nípa didi mú ijánu. Ipò pòpò ǹ sàkóso lóri orí méje, ó sì tún ǹ sàkóso lóri òkè méje pẹ̀lú. Nínú Danieli orí kejì, Danieli so fún Nebukadnessari pé òun ni “orí” wúra. Nínú Isaiah orí keje, “orí” tún jẹ̀ ọ̀ba, olú-ilú tàbí ijoba.

Nítorí olóri Siria ni Damasku, olóri Damasku sì ni Resini; àti pé láàrín òdún mètálélógòta àti márùn-ún ni a ó fi fọ̀ Efraimu túútúú, kí ó má bàa jẹ̀ èniyàn mọ̀. Olóri Efraimu sì ni Samaria,

olórí Samaria sì ni ọmọ Remalia. Bí ẹyin kò bá gbàgbò, dájúdájú a kì yòò fi yín múlẹ̀. Isaiah 7:7, 8.

Ìjọ Pápà, tí í ẹ̀ obinrin tí n gun ẹranko nàà, n ẹ̀kọ̀so lórí gbogbo àwọn ọba ayé. A ẹ̀fihàn àwọn ọba wọnyí gẹgẹ̀ bí “ọba mẹwàá,” tí wọn jẹ agbára-drágonì ti àwọn ojọ ikeyin. Wọn ni àwọn ọba tí àgbèrè Tírè bá ẹ̀ àgbèrè pọ̀. A ti fi agbára mú àwọn “ọba mẹwàá” wọnyí láti gba àşẹ ijọ Pápà, şugbón ọba àkọkọ lára àwọn ọba mẹwàá nàà ni Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà. Nítorí nàà, a tún şapeşere Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà nípasẹ̀ Áhábù, ọba àwọn ijọba mẹwàá ti àríwá Ísírèélì. Nọmbà “mẹje” n şojú fún “ìpéye,” àti nígbà tí a bá şáfihàn ijọ Pápà gẹgẹ̀ bí ẹni tí n jọba lórí àwọn ọba ayé, ó tún n jọba lórí àwọn ọba mẹwàá, ó sì jókòò lórí àwọn orí mēje nàà.

Èyí ni ọkàn tí ó ní ọgbón, nítorí àwọn ọlọgbón ti àwọn ojọ ikeyin n lo ọ̀nà ilàna “ilá lórí ilá,” wọn sì mò pé ọkọ̀kan àwọn ààmì işakọso orilẹ̀-èdè tí àgbèrè nàà n şakọso lé lórí n tọka sí ọ̀títọ kan nàà. Ó tún n şakọso lórí àwọn ọkè mēje, àwọn ọmọ-ẹyin Miller sì ẹ̀ idánimọ̀ “òkè” nínú àşotẹlẹ̀ Bíbélì gẹgẹ̀ bí ààmì ijọba kan, şugbón wọn tún ẹ̀ idánimọ̀ pé àwọn ààmì ní itumọ̀ ju ọkan lọ.

Àwọn ọkè-ńlá nàà pẹ̀lú jẹ àmì işapeşere ijọ. “Òkè mímọ̀ ológo” nínú Ìwé Mímọ̀ dúró fún ijọ Ọlórún.

Ọrọ̀ tí Isaiah ọmọ Amoz rí nípa Juda àti Jerusalemu. Yòò sì şẹlẹ̀ ní àwọn ojọ ikeyin, pé ọkè ilé Olúwa yòò di mímulẹ̀ lórí orí àwọn ọkè, a ó sì gbé e ga ju àwọn ọkè kéékèkẹ̀kẹ̀ lọ; gbogbo orilẹ̀-èdè yòò sì máa şàn lọ sí ibẹ̀. Ọpọ̀ ènìyàn yòò sì lọ, wọn yòò sì wí pé, Ẹ wá, ẹ jẹ kí a gòkè lọ sí ọkè Olúwa, sí ilé Ọlórún Jakọbu; yòò sì kọ wa nípa ọ̀nà rẹ̀, àwa yòò sì máa rìn ní ipa-ọ̀nà rẹ̀: nítorí láti Sioni ni ọ̀fin yòò ti jáde, àti ọrọ̀ Olúwa láti Jerusalemu. Isaiah 2:1–3.

“Ìle Oluwa” ni ijọ Rẹ̀, ó sì jẹ “òkè.” Aşewó ńlá nàà jókòò lórí ọkè mēje, èyí sì fi hàn pé ó n şakọso lórí gbogbo àwọn ijọ, gẹgẹ̀ bí ó ti n şakọso lórí gbogbo àwọn ọba. Ó ní idarí lórí gbogbo àwọn ijọ àti gbogbo àwọn ipínlẹ̀ ní gbogbo ayé.

Ìran tí Isaiah n tọka sí tí ó tò ọ̀ wá “nípa Juda àti Jerusalemu,” èyí tí a şẹşẹ̀ tọka sí, n bá a lọ, ó sì şì jẹ àpá kan nàà nínú orí kerin, àti gẹgẹ̀ bí Isaiah ti so, ó jẹ “ojọ kan nàà” tí àwọn ènìyàn fi n wí pé, “Ẹ wá, ẹ jẹ kí a gòkè lọ sí orí ọkè Olúwa, sí ilé Ọlórún Jakọbu.” Ní àkókò kan nàà ni a ti dá “obinrin mēje” mò.

Ní ojọ nàà ni àwọn obinrin mēje yòò di ọkúnrin kan mú, wọn á sì wí pé, Awa yòò máa jẹ ounje tiwa, a ó sì wọ aşọ tiwa: kíkì jẹ kí a máa jẹ ní orúkọ rẹ̀, kí a lè mú ẹgàn wa kúrò. Ní ojọ nàà ni ẹka Olúwa yòò jẹ ẹlẹwà àti ológo, àti ẹso ilẹ̀ yòò jẹ títóbi àti ẹlẹwà fún àwọn tí ó sá kúrò nínú Ísírèélì. Yòò sì şẹlẹ̀ pé, ẹni tí a bá fi sílẹ̀ ní Siónì, àti ẹni tí ó kù ní Jerúsálẹ̀mù, ni a ó pè ní mímọ̀, àní gbogbo ẹni tí a kọ sílẹ̀ láàrin àwọn aláàyè ní Jerúsálẹ̀mù: nígbà tí Olúwa bá ti fọ àimọ̀ àwọn ọmọbinrin Siónì kúrò, tí yòò sì ti fọ ẹjẹ Jerúsálẹ̀mù kúrò láàrin rẹ̀ nípa ẹmí idájọ̀, àti nípa ẹmí ijóná. Olúwa yòò sì dá lórí gbogbo ibùgbé ọkè Siónì, àti lórí àwọn àpéjọ rẹ̀, àwosánmà àti ẹ́éfin ní ọsán, àti imọlẹ̀ iná tí n jọ ní ọru: nítorí lórí gbogbo ọgo ni yòò jẹ ààbò. Àgọ kan yòò sì wá fún ọ̀jji ní ọsán kúrò nínú ooru, àti fún ibi isádi, àti fún ibi ipamó láti ọwọ̀ ijì àti lẹdọ̀ ọjò. Isaiah 4:1–6.

“Ojọ” tí ó jẹ kókó ìran Isaiah ni “wákàtì” işẹlẹ̀ imìtiti-ayé ńlá nàà nínú Ìfihàn orí kẹtálá. Àwọn ọlọgbón tí wọn ti gba ikilọ̀ nàà láti “padà” kúrò nínú irẹwẹ̀sì ojọ Kejilá 18, 2020, tí wọn sì ti mú

tako gbogbo èniyàn, ọwọ gbogbo èniyàn yòò sì tako òun; yòò sì máa gbé ní iwájú gbogbo àwọn arákùnrin rẹ. Jẹ́nẹ́sìsì 16:11, 12.

“Ègàn” àwọn ọjọ́ ikẹyìn ni ẹ̀sin Islam. Àwọn ijọ́ àti àwọn orílẹ̀-èdè ayé yòò wá wà lábẹ̀ àşẹ̀ Ètò Ayé Tuntun ti Àjọ́ Àwọn Orílẹ̀-Èdè Kan, èyí tí ijọ́ Kátólíikì n sàkóso lórí rẹ. Póòpù yòò jókòó lórí ètò ayé-kan náà, gégé bí Constantine ti fi itẹ̀ rẹ̀ fún ipò póòpù ní ọ̀dún 330. Àwọn orílẹ̀-èdè yòò pinnu pé agbára wọn láti kojú ogun tí Islam n mú wá sórí aráyé lè şe nípasẹ̀ isapá àpapọ̀ nikan, èyí tí yòò béèrè itẹ̀rība sí irú àşẹ̀ iwà rere kan, èyí tí Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà yòò tẹnu mọ̀ pé ijọ́ Romu ni. Gégé bí Justinian ti fi àşẹ̀ nílá rẹ̀ fún ijọ́ Kátólíikì ní ọ̀dún 533, itàn tún ara rẹ̀ şe. Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà yòò fi agbára ológun rẹ̀ mú ayé láti şegboràn, gégé bí Clovis ti şe fún ijọ́ Kátólíikì ní ọ̀dún 496. Itàn eşẹ̀ kejì ti Ifihàn orí kẹtálá yòò tún ara rẹ̀ şe.

Èranko tí mo sì rí dàbí ẹ̀kùn, eşẹ̀ rẹ̀ sì dàbí eşẹ̀ béàri, ẹnu rẹ̀ sì dàbí ẹnu kinniún: dragoni náà sì fi agbára rẹ̀, àti itẹ̀ rẹ̀, àti àşẹ̀ nílá fún un. Ifihàn 13:2.

Nígba tí a bá ti gbé àwòrán náà kalẹ̀, nígbà náà ni àwọn ọba ayé, tí ibínú ti mú nítorí àwọn ikolù ti Islam, yòò mọ̀ pé “ègàn” agbáyé sí Islam tí a ti lò láti mú àwòrán èranko náà wá sí iwáláàye kári ayé, kí í şe “ègàn” tí “ọ̀kùnrin eşẹ̀” náà (Jésébẹ̀lì) n fiyè sí ní tòótọ̀. Ó ti pé jù; ayé yòò şawári pé Jésébẹ̀lì kò bikita rára nípa Islam, şùgbọ̀n pé ohun tí ọ̀kàn rẹ̀ n fẹ̀ ni láti pa Èlìjà, gégé bí Hẹ́ródíàsì ti pa Johanu Oníbatisì.

“Ọ̀kàn tí ó ní ọ̀gbọ̀n,” ni “ọ̀kàn àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n,” àwọn “ọ̀lọ̀gbọ̀n” náà sì ni àwọn tí ó lóye “imúgbòòrò imọ̀” tí a n mú jáde nígbà tí Kinniún ẹ̀yà Júdà bá tú Èdidì Ifihàn Jésù Kristi sílẹ̀, díẹ̀ kí àkókò idánwò tó parí.

Ó sì wí fún mi pé, Má şe di àwọn ọ̀rọ̀ àşọtẹ̀lẹ̀ inú iwé yí mọ̀lẹ̀; nítorí àkókò náà ti sún mọ̀ etílẹ̀. Èni tí kò şe ọ̀dodo, jẹ́ kí ó máa şe àişòdodo sí i; ẹni tí ó di eleşgin, jẹ́ kí ó máa di eleşgin sí i; ẹni tí ó sì şe ọ̀dodo, jẹ́ kí ó máa şe ọ̀dodo sí i; ẹni tí ó sì jẹ́ míímọ̀, jẹ́ kí ó máa jẹ́ míímọ̀ sí i. Ifihàn 22:10, 11.

“Àwọn orí méje jẹ́ ọ̀kè méje, lórí èyí tí obinrin náà jókòó sí,” n şàfihàn ọ̀títọ̀ náà pé àşẹ̀ póòpù yòò jọba lórí ijọ́ àti ipínlẹ̀ pẹ̀lú. Àwọn àmì ní itumọ̀ tó ju ọ̀kàn lọ, a sì gbọ̀dọ̀ tùmọ̀ wọn, kí a sì lóye wọn nípa àyíká eşẹ̀ náà níbi tí a ti gbé àwọn àmì náà kalẹ̀. Àrìyànjìyàn náà dide pé eşẹ̀ náà n fi hàn pé àwọn orí náà ni àwọn ọ̀kè náà, nítorí náà, kí ni yòò jẹ́ idáláre fún fifi iyàtọ̀ hàn láàárín àwọn orí (ọ̀gbọ̀n işèlù ipínlẹ̀) àti àwọn ọ̀kè (ọ̀gbọ̀n işàkóso ẹ̀sin)? A ti fi iyàtọ̀ náà múlẹ̀ nínú Danieli orí keje àti kejo. Nínú orí keje, a fi Romu abọ̀rişà àti Romu póòpù hàn pé wọn “yàtọ̀,” sí àwọn èranko tí ó şáájú wọn.

Nígba tí a bá fi orí keje kàn mọ̀ orí kejo (ilá lórí ilá), a rí nínú orí kejo iwo kékeré ti Róòmù, tí n yí padà láàárín ọ̀kùnrin, obinrin, ọ̀kùnrin, obinrin. Àmì kan (iwo kékeré náà) tí ó dúró fún agbára méjì. Nínú àwọn orí wọnyí, iwo kan jẹ́ ijọba, ijọba sì tún jẹ́ orí. Nínú orí kejo, iwo kékeré náà dúró fún àwọn ijọba méjì, ijọba kerin àti ijọba karùn-ún nínú àşọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Ní ti àmì, iwo kékeré náà dúró fún àwọn ijọba méjì, àwọn ijọba méjì tí ó sì dúró fún jẹ́ àwọn ijọba tí n fi işọkan işèlù àti àkóso ijọ hàn. Àwọn orí méje náà, tí wọn sì tún jẹ́ ọ̀kè méje, dúró fún àwọn ijọba méjì, ijọba kan sì jẹ́ àkóso ijọ, èkejì sì jẹ́ işèlù.

Nínú Dániẹ̀lì orí kejì, ẹ̀lẹ̀rìí míràn wà sí àpẹ̀rẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ yìí, nítorí pé nǐbẹ̀ nì ìjọ̀bà ikẹ̀yìn, ẹ̀yí tí àwọn ọ̀mọ ẹ̀gbẹ̀ Millerite lóyẹ̀ pé ó jẹ́ ìjọ̀bà kẹ̀rìn tí Róòmù, jẹ́ àfihàn nípàsẹ̀ irin àti amọ̀. Irin àti amọ̀ náà nì a dà pọ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé nì tòótọ̀ irin kì í dà pọ̀ mọ̀ amọ̀. Síbẹ̀, nígbà tí Sister White bá ọ̀láyẹ̀ lórí “irin àti amọ̀,” ó fì í hàn gégẹ̀ bí àmì isẹ̀ ẹ̀sìn àti isẹ̀ ìjọ̀bà, gégẹ̀ bí a tí ọ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípàsẹ̀ ìwo kékeré orí kejọ̀, àti àwọn orí Ìfihàn mètálá [seventeen] tí wọn sì tún jẹ́ àwọn òkè.

“A tí dé àkókò kan nǐbí tí isẹ̀ mímọ̀ Ọ̀lọ̀run tí jẹ́ aṣojú rẹ̀ nípàsẹ̀ ẹ̀sẹ̀ ẹ̀rẹ̀ náà, nínú ẹ̀yí tí a fì irin pọ̀ mọ̀ amọ̀ tí ó rọ̀. Ọ̀lọ̀run ní àwọn ẹ̀niyàn kan, àwọn ẹ̀niyàn àyànfẹ̀ kan, tí ọ̀yẹ̀ ìmọ̀yẹ̀ wọn gbọ̀dọ̀ jẹ́ mímọ̀, tí kò sì gbọ̀dọ̀ di aláìmọ̀ nǐpa fífì igit, koriko gbígbe, àti koriko aláiníyelórí ipilẹ̀. Gbogbo ọ̀kàn tí ó jẹ́ olóótítọ̀ sí àwọn ọ̀fin Ọ̀lọ̀run yóò rí í pé àmì iyàtò ìgbàgbọ̀ wà nì Sábáàti ọ̀jọ̀ keje. Bí ìjọ̀bà bá bu ọ̀láfún Sábáàti gégẹ̀ bí Ọ̀lọ̀run tí pa á láṣe, yóò dúró nínú agbára Ọ̀lọ̀run àti nínú ààbò ìgbàgbọ̀ tí a tí fì lé àwọn ẹ̀ni mímọ̀ lówọ̀ lẹ̀kẹ̀kan ṣoṣo. Sùgbón àwọn olóṣẹ̀lú yóò gbé sábáàti èké rọ̀, wọn yóò sì da ìgbàgbọ̀ ẹ̀sìn wọn pọ̀ mọ̀ ìmúṣe ọ̀mọ ẹ̀gbẹ̀ pọ̀pọ̀pù yìí, ní fífì í ga ju Sábáàti tí Olúwa tí yà sọtò, tí ó sì tí bù kún, tí ó sì tí fì í sọtò fún ẹ̀niyàn láti pa á mọ̀ ní mímọ̀, gégẹ̀ bí àmì lááárín Ọ̀un àti àwọn ẹ̀niyàn Rẹ̀ tí tí dé ẹ̀gbẹ̀rùn iran. Ìdapọ̀ ọ̀gbón ìjọ̀ àti ọ̀gbón ìjọ̀bà nì irin àti amọ̀ náà nì ṣojú fún. Ìṣọ̀kan yìí nì sọ̀ gbogbo agbára àwọn ìjọ̀ di aláìlera. Fífún ìjọ̀ ní agbára ìjọ̀bà yìí yóò mú àwọn àbájáde búburú wá. Ó fẹ̀rẹ̀ jẹ́ pé àwọn ẹ̀niyàn tí kojá ipò ifaradà Ọ̀lọ̀run. Wọn tí fì agbára wọn sínú isẹ̀lú, wọn sì tí darapọ̀ mọ̀ pọ̀pọ̀pù. Sùgbón àkókò yóò dé nígbà tí Ọ̀lọ̀run yóò fì jẹ́ àwọn tí wọn tí sọ̀ ọ̀fin Rẹ̀ di asán, isẹ̀ búburú wọn yóò sì padà bó sórí ara wọn.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1168, 1169.

A ó máa bá ikẹ̀kọ̀ọ̀ yìí lọ̀ nínú àpilẹ̀kọ̀ tó kàn.

“Nínú iran tí nì ọ̀fihàn isẹ̀ Kristi fún wa, àti ẹ̀sùn líle tí Satani fì nì kàn wá, Jósùà dúró gégẹ̀ bí àlùfàà àgbà, ó sì nì bẹ̀bẹ̀ fún àwọn ẹ̀niyàn tí nì pa àwọn àṣe Ọ̀lọ̀run mọ̀. Nì àkókò kan náà, Satani nì ṣojú àwọn ẹ̀niyàn Ọ̀lọ̀run gégẹ̀ bí ẹ̀lẹ̀sẹ̀ nílá, ó sì nì gbé àkọ̀sílẹ̀ àwọn ẹ̀sẹ̀ tí ó tí dán wọn wò láti se ní gbogbo ìgbésí ayé wọn kalẹ̀ níwájú Ọ̀lọ̀run, ó sì nì tẹ̀nu mọ̀ ọ̀n pé nítorí àwọn irẹ̀kojá wọn, kí a fì wọn lé e lówọ̀ láti pa run. Ó nì tẹ̀nu mọ̀ ọ̀n pé kò yẹ̀ kí àwọn àngẹ̀lì tí nì ọ̀ràn wọ̀ dáàbò bo wọn lòdì sí àjọ̀ṣepọ̀ ibi. Ó kún fún ibínú nítorí pé kò lè di àwọn ẹ̀niyàn Ọ̀lọ̀run pọ̀ sí idìpọ̀ pẹ̀lú ayé, kí ó lè mú kí wọn fì ìgbọ̀ràn pípé fún un. Àwọn ọ̀ba àti àwọn aláìkò̀so àti àwọn gómìnà tí fì àmì aṣodisi-Kristi sára wọn, a sì nì ọ̀pẹ̀rẹ̀ wọn gégẹ̀ bí dragoni tí nì lọ̀ láti bá àwọn ẹ̀ni mímọ̀ jagun—àwọn tí nì pa àwọn àṣe Ọ̀lọ̀run mọ̀ tí wọn sì ní ìgbàgbọ̀ Jèsù. Nínú ìkòrìira wọn sí àwọn ẹ̀niyàn Ọ̀lọ̀run, wọn fì ara wọn hàn pé wọn tún jẹ̀bí yíyan Baraba dípò Kristi.”

“Ọ̀lọ̀run ní ẹ̀sùn kan sí ayé. Nígbà tí idájọ̀ yóò jókòò, tí a ó sì sí àwọn iwé náà, Ó ní isìrò ẹ̀rù kan láti yanjú, ẹ̀yí tí yóò tí mú kí ayé bẹ̀rù, kí ó sì wárìrì bá yìí, bí kò se pé a tí fọ̀ ọ̀jọ̀ ẹ̀niyàn, a sì tí fì itanú àti ẹ̀tàn Sátànì se wọn ní amúyẹ. Ọ̀lọ̀run yóò pe ayé wá sí ìjẹ̀jọ̀ nítorí ikú Ọ̀mọ̀ bíbìkan ṣoṣo Rẹ̀, ẹ̀ni tí, ní gbogbo ọ̀nà tí a lè gbà wo ọ̀ràn náà, ayé tún kàn mọ̀ àgbélẹ̀bùú lẹ̀kẹ̀kansi, tí wọn sì tí fì sí ìtìjù gbangba nínú inúnibìni sí àwọn ẹ̀niyàn Rẹ̀. Ayé tí kọ̀ Kristi sílẹ̀ nínú ẹ̀nikan àwọn ẹ̀ni mímọ̀ Rẹ̀, ó tí kọ̀ àwọn iránṣe Rẹ̀ sílẹ̀ nínú ikò̀sílẹ̀ àwọn iránṣe àwọn wòlìí, àwọn aposteli, àti àwọn aṣojú. Wọn tí kọ̀ àwọn tí wọn jẹ́ alábaásìṣepọ̀ pẹ̀lú Kristi sílẹ̀, nítorí ẹ̀yí nì wọn yóò sì ní láti jíròrò isìrò.” Testimonies to Ministers, 38, 39.